

سر مقاله

دوره فعالیت هشت ساله دولت آقای سید محمد خاتمی در تابستان امسال به پایان می‌رسد و همزمان، برنامه سوم توسعه اقتصادی کشور نیز اتمام می‌یابد. مردم هم آماده می‌شوند تا در روز سرنوشت‌ساز انتخابات، دولت جدید را برای اجرای برنامه چهارم توسعه برگزینند. این روزها بررسی و نقد عملکرد دولت، یکی از موضوعات اصلی محافل خبری است. تا آغاز فعالیت نهمین دولت جمهوری اسلامی ایران، فرصتی باقی است تا صنعت بیمه نیز به عنوان یکی از بخش‌های اصلی اقتصاد کشور از منظر کارشناسان و اهل فن، مورد نقد و بررسی قرار گیرد. در هشت سال گذشته، صنعت بیمه کشور شاهد تغییرات و تحولات بسیاری بوده است که نگاه دقیق به آنها می‌تواند چشم‌انداز روشنی را پیش‌روی مدیران این صنعت قرار دهد.

پیروزی انقلاب اسلامی بسیاری از ساختارهای حکومت پیشین را تغییر داد؛ از این رو برای حمایت از مردم و شکل‌گیری ساختارهای جدید اقتصادی و اجتماعی، می‌بایست صنعت بیمه تحولاتی را در خود می‌پذیرفت تا از قابلیت کافی برای ارائه کارکردهایش در شرایط جدید نیز برخوردار باشد. صنعت بیمه کشور در چهارم تیرماه سال ۱۳۵۸ ملی اعلام شد. این صنعت در آن دوره هنوز به بلوغ نرسیده بود. شورای انقلاب برای حفظ و نگهداری از صنعت بیمه و تقویت آن، شرکت‌های بیمه خصوصی را ملی اعلام کرد. در شهریور سال ۱۳۶۰ فعالیت شرکت‌های بیمه ملی شده به استثنای شرکت‌های بیمه آسیا و البرز متوقف شد. به این ترتیب نوعی ادغام عملی در فعالیت دو شرکت باقیمانده صورت گرفت. تصویب قانون نحوه اداره امور شرکت‌های بیمه دولتی در سال ۱۳۶۷ موجب شد تا تمامی شرکت‌های بیمه، اعم از شرکت بیمه ایران که دولتی بود و شرکت‌های بیمه آسیا، البرز و دانا بر اساس اساسنامه و آیین‌نامه استخدامی مشترکی اداره شوند و سهام همه آنها متعلق به دولت اعلام شود. به این ترتیب سازماندهی شرکت‌های بیمه به صورت عملی از سال ۱۳۶۰ و به شکل قانونی از سال ۱۳۶۷ آغاز شد.

صنعت بیمه؛

سازماندهی و استحکام

معرفی و اعلام حضور

این تغییرات ساختاری که می‌توان آن را «دوره سازماندهی و استحکام صنعت بیمه» دانست، پایه‌های صنعت بیمه را محکم کرد و آن را برای ارائه کارکردهای مهم‌اش در دوران پرمخاطره پس از پیروزی انقلاب، جنگ تحمیلی و دوران سازندگی از قابلیت کافی برخوردار ساخت. علاوه بر آن زمینه را برای تحولات بعدی در این صنعت فراهم کرد.

همزمان با آغاز به کار دولت آقای خاتمی، مرحله دوم تکامل صنعت بیمه که «دوره معرفی و اعلام حضور در جامعه» بود آغاز شد. مهم‌ترین اقدام دولت در این دوره، توجه بیش از

پیش بر توسعه فرهنگی کشور بود که از طریق افزایش آگاهی‌های عمومی و دانش تخصصی طبقات و اقشار مختلف جامعه صورت پذیرفت. حرکت به سمت خصوصی‌سازی و گسترش دامنه فعالیت‌های اقتصادی از طریق تأسیس شرکت‌های بیمه خصوصی در طی این مدت، اهمیت خدمات بیمه را بیش از گذشته در نظر سرمایه‌گذاران و مدیران بخش‌های مختلف اقتصادی آشکار نمود. همچنین گسترش سایر فعالیت‌های اقتصادی بخش خصوصی و

تخصیص منابع عمومی به طرح‌های زیربنایی، زمینه‌های افزایش تقاضا برای خدمات بیمه را گسترش داد.

این تغییرات مهم، آثار مثبتی نظیر افزایش ظرفیت بیمه‌گری، شکل‌گیری رقابت حرفه‌ای، ارتقاء مهارت و کارایی منابع انسانی صنعت بیمه، گسترش آگاهی‌های عمومی درباره بیمه، توسعه شبکه فروش و ارائه طرح‌های جدید را در پی داشت و شاخص‌های توسعه صنعت بیمه را نیز بهبود بخشید.

در طول ۸ سال گذشته تعداد شرکت‌های بیمه از ۵ شرکت بیمه دولتی به حدود ۱۵ شرکت بیمه رسید. در این دوره

نزدیک به ۵۵ تریلیون ریال حق بیمه تولید شد و حدود ۳۳ تریلیون ریال خسارت پرداخت گردید. در طول این مدت تعداد بیمه‌نامه‌های صادرشده نیز از حدود ۶ میلیون بیمه‌نامه در سال ۱۳۷۶ به مرز ۱۴/۵ میلیون بیمه‌نامه در سال ۱۳۸۲ رسید. ضریب نفوذ بیمه از ۰/۵۵ درصد به حدود ۱/۲ درصد رسید و تعداد نمایندگی‌های بیمه از ۱۲۶۵ نمایندگی در سال ۱۳۷۶ از مرز ۷۰۰۰ نمایندگی در سال ۱۳۸۳ گذشت. صنعت بیمه کشور اعتبار شایان توجهی را در عرصه بین‌المللی کسب نمود و جایگاه مناسبی را در بسیاری از اتحادیه‌ها و فدراسیون‌های منطقه‌ای

بدست آورد.

موفقیت‌های بدست آمده در دوره «سازماندهی و استحکام» که در آن صنعت بیمه توانست با وجود نوسانات و مشکلات دوران پس از پیروزی انقلاب، همچنان به ایفای نقش مهم خود در حمایت از جامعه و برنامه‌های توسعه ادامه داده و علاوه بر آن بسترهای بهبود شاخص‌های توسعه صنعت بیمه را فراهم سازد، پایه‌های صنعت بیمه را مستحکم ساخت و همچنین دست‌آوردهای دوره «معرفی و اعلام

حضور در جامعه» که بر اساس اسناد موجود، روند رشد صنعت بیمه در این دوره از رشد تولید ناخالص داخلی سریع‌تر بوده است، نشانگر موفقیت صنعت بیمه در دوران پس از پیروزی انقلاب است.

در دو مرحله مذکور، صنعت بیمه از قابلیت کافی برای ایفای نقش پراهمیتش برخوردار شد و این صنعت در جایگاه مطلوبی قرار گرفت. انتظار می‌رود این بخش از اقتصاد کشور از توجه و حمایت کافی دولت آینده نیز برخوردار بوده و بتواند مرحله سوم تکامل خود را نیز به شایستگی طی نماید.

